

לקחה משוב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות 'שוב' בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת וישב התשס"ו

4:10	הלקת נרות שבת ניו יורק
5:41	מוצאי שבת
8:57	סוק"ש מג"א
9:33	סוק"ש גר"א
11:52	חצות

שבת מברכין חדש מבת
המולד: רביעי בבקר שעה 9 49 דקות 9 חלקים
ר"ח חמישי ויום שישי

פנינים לפרשה

היה צריך להטמין עצמו בבית מדרש זה כדי לדעת להתגונן מפני הסיביה וכדי לבוא בסוף ולומר עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי. וכך ידע יעקב אבינו שמתוך כל בניו, יוסף הוא אשר יזדקק להנהגה זו במשך שנים רבות כאשר היה מנותק מהמשפחה.

יושנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום

אבל אילו דברו ביניהם. אולי היו באים לידי שלום, וזה עיקר הצרה בכל מחלוקת, שאין מניעים לכלל הדברות, שאין האחד רוצה להאזין לזולתו ולהבינו. ואילו ידעו הבריות להדבר ביניהם, היו על הרוב נוכחים לדעת שאין על מה לריב כלל. (רי יהונתן אייבשיץ)

יומאין

עם הנגינה היא שלשלת, לרמוז כי שלשלת היוחסין עכבו מלחטוא וזה שאמרו חז"ל נראה לו דמות דיוקנו של אביו הסתכל ביחוסו ולא רצה לנתק את שלשלת הזהב. (ילקוט גרשונ)

המלך תמלך עלינו אם משל תמשול בנו

תרגם אונקלוס: המלכו את מדמי למלך עלנא, או שולטן את סביר למשלט בנא. – מדוע לגבי מלכות נקט אונקלוס לשון "מדמי" ולגבי שלטון נקט לשון "סביר".

וביאר הדברים עפ"י האבן עזרא, כי מלכות היא מרצון הנמלך ושלטון הוא בחזקה שלא ברצון הנשלט, ולכן לגבי מלכות הם שאלוהו אם הוא מדמה בנפשו שהם מסכימים

למלכותו, שזה תלוי בהם, והוא מדמה מה שהם רוצים אבל שלטון שתלוי רק בשולט אמר אונקלוס לשון "סביר" – חושב, שזה תלוי במחשבתו בלבד. (אבן עזרא)

וחטאתי לאלקים כל הימים

דרכו של הקב"ה לבחור מאוהבי בית אבא לעולה וכו' (מדרש) צריך ביאור הטעם הזה שבו שכנע יוסף את אשת פוטיפר. וי"ל שכך אמר לה אדם מישראל מצווה בכל רגע למסור את נפשו על קדושת השם בגי עבירות ואם יצוה ה' שיעלהו לעולה היה בשמחה עושה זאת א"כ איך ישמע לעצת היצר דבר שאין בו סכנת נפשות. (שפת אמת תרל"ז)

לך נא ראה את שלום אחיך

(לז, ז)

פירש הרבי ר' שמחה-בונם מפשיסחה:

שלשה הקב"ה שונאן, ואחד מהם הרואה בחברו דבר ערוה ומעיד בו יחידי, דכתיב "לא יקום עד אחד באיש". הדבר גם נרמז בפסוק "ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם", כלומר, הבאת הדיבה היתה "רעה אל אביהם". אלא כיון ש"וישראל אהב את יוסף מכל בניו", ועל כל פשעים תכסה אהבה, לכך לא העיר לו על כך בפה אבל רמז לו על כך. זאת על ידי "ועשה לו כתונת פסים" במשקל שני סלעים, כאומר לו "מלה בסלע, שתניקה בתרי"ו ומוטב היה שלא היית מביא הדיבה באזני.

וישראל אהב את יוסף... ועשה לו כתנת פסים

יש להבין וכי יעקב נתכוון ח"ו להטיל קנאה בין האחים? ועוד, מה פשר כתנת הפסים, הבלי העוה"ז, שנתן יעקב ליוסף? ובאור הדבר עפ"י הגמ' במסכת שבת "מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינים (מתקשטים במלבושים נאים) מפני שאינם בני תורה". ומבאר רש"י: שמכבדים אותם מחמת לבושיהם שנראים חשובים, נמצא שההתקשטות בבגדים נאים היא עצמה הוכחה שאינם בני תורה. והנה יעקב אהב את יוסף מכל אחיו ומסר לו סודות התורה, חשש יעקב שמא ירגישו הבנים ויקנאו בו על כך עשה לו כתונת פסים בדומה לאותם שאינם בני תורה וע"י כך לא יקנאו בו אחיו. אולם "ויראו אחיו" – בעין שכלם, "כי אותו אהב אביהם" ומאהבתו שחשש לקנאה עשה לו את כתונת הפסים, על כך "ויקנאו בו". (חכם סופר)

כי בן זקונים הוא לוי

(לז, א)

רש"י: (ע"פ התרגום), "בן חכם", כל מה שלמד יעקב משם מסר לו.

שואל הרב יעקב קמינצקי זצ"ל מה המיוחד בתורת שם ועבר, וכי יעקב אבינו לא קיבל את התורה מאבותיו אברהם ויצחק, ועוד יש לשאול מדוע מסר את תורת שם ועבר דווקא ליוסף וכי יעקב אבינו לא לימד את כל בניו את התורה שלמד מאבותיו ורבותיו.

מבאר הרב קמינצקי שתורת שם ועבר אינה מתייחסת לתרי"ג מצוות. את אלו ודאי למד מאברהם ויצחק שקיימו את כל התורה כולה. אלא שתורת שם ועבר היא ההנהגה בעבודת ה' בסביבה שכולה רשעים ואין אפשרות להשפיע כלפי חוץ כפי שנהג אברהם אבינו שגיייר רבים. וכשם ששם ועבר חיו בתקופת דור המבול ודור הפלגה והיו צריכים לחזק עצמם מפני השפעה רעה של בני דורם כך יעקב אבינו בברחו ללבן

יושב יעקב

"ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף". (רש"י)

מהו הלשון "קפץ עליו רוגזו", היה לו לאמר "הביא עליו רוגזו של יוסף" או כיוצא בזה? ברם, בגמרא אמרו "צדיקים תחילתן יסורין וסופן שלוה", לפי זה אחר שכבר סבל יסורין בתחילתו היה ראוי שלעת זקנתו ישב יעקב בשלוה. אמנם יוסף הרי היה אז רק בנערותו, ו"צדיקים תחילתן יסורין", לכן הוא היה צריך עוד לסבול יסורין. נמצא שאך בסיבתו נתגלגלו היסורים על יעקב, הגם שכבר ראוי היה לשבת בשלוה. לכך כתב "קפץ עליו רוגזו של יוסף", שכן הרוגז הזה משל יוסף היה, וקפץ מחמתו על יעקב. (רבי איסר מלין מבריסק)

יושב יעקב בארץ מגורי אביו

"ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף". (רש"י)

והלוא כמה וכמה צדיקים, כמו רבינו הקדוש, רבי אלעזר בן עזריה ורב אשי, מצינו שזכו לתורה וגדולה במקום אחד, ולא קפץ עליהם שום רוגז כלל?

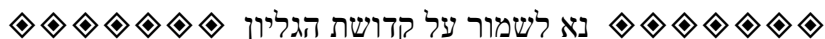
אלא דרכם של צדיקים, שכיון שיראים תמיד שמא גרם החטא לבטל חלקם לעולם הבא, ממילא הם חסרים עולם הזה, כי הפחד אינו מניח להם לשבת בשלוה. לא כן יעקב אבינו, כיון שנמסר לו סימן מיוחד שאם יחיו כל בניו מובטח לו שהוא בן העולם הבא, לא היה לו שום סיבה לדאגה, וכל עוד שלא מת על פניו אף אחד מבניו, ישב בשלוה ובטח בחלקו. מעתה, כיון שחשב שמת יוסף מיד "קפץ עליו רוגזו של יוסף", והחל לדאוג על חלקו לעולם הבא. אבל שאר צדיקים שלא נמסר להם כל סימן המבטיח את חלקם בעולם הבא, תמיד הם יושבים נטולי שלוה, ואף אם הם פטורים מדאגות העולם הזה. (רבי עקיבא איגר)

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים

(לז, א)

"אמר רב, לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילא שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ותגלגלו הדבר ויידו אבותינו למצרים". (שבת י, ב)

מה ענין בכתונת משקל שני סלעים דוקא? ברם, נראה שיעקב באמת לא ראה בעין יפה את הלשון הרע שהביא לו יוסף על אחיו, שהרי אמרו בגמרא (פסחים קיג, ב),

השתדל נא לראות רק את שלימותם של אחיך ולא את פגמיהם, את מעלותיהם ולא את חסרונותיהם. וביתפילה קודם התפילה שחיבר הרבי ר' אלימלך מליזנסק כתוב לאמור: "שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם..."

"ותשב בפתח עיניים" (לח, יד) היא ישיבה בעיניים פתוחות, היא חזנה את אשר יצא מזה, מלכות בית דוד. (חידושי הרי"ם)

"ראה את שלום אחיך" (לו, יז) ראה את שלימותם של אחיך ולא את חסרונותיהם. (רבי שמחה בונם מפשיסחא)

"והשיבני דבר" (לו, יז) יעקב ידע שהאחים שונאים אותו ואולי ירעו לו לפיכך אמר "לכה נא אשלחך" ועל ידי כך עשה אותו שליח מצוה לקיים כיבוד אב וקיים לנו "שליחי מצוה אינם ניזקים" אולם עדיין היה חושש מפני הדרך חזרה כי בחזרה שוב אין הוא שליח מצוה וישנה שיטה "שליחי מצוה אינם ניזקים בהליכתם ולא בחזרתם" ולכן אמר והשיבני דבר" על ידי כך עשה אותו שליח גם לחזרה. (אור חיים)

"וימצאהו איש והנה תועה בשדה" (לו, טו) ללמדנו בא הכתוב – אומר הרמב"ן – שהגזירה אמת והחריצות שקר, כי זימן לו הקב"ה מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידים. הוא חיפש הדרך ולא מצא, הוא תעה ולא שאל על הדרך, כדרך התועים, ובכל זאת....

"וישאלהו האיש לאמור מה תבקש" (לו, טו) אמר האדמו"ר הזקן רבי מנדלי מקוצק:

כיון שזימנו מן השמים את יוסף לירד מצרימה, ארץ שטופת זימה, והוא אך יצא זה עתה מבית מדרשו של יעקב, עלול להיפגם, בא אליו המלאך וייעץ לו איך להחזיק מעמד שמה: "מה תבקש!" כמי שאומר: בכל זמן ובכל מקום שתגולגל לשם, אל תסיח מלבך דבר אחד ויחיד, לדעת **מה אתה מבקש בעולמך**, אל תשכח את מבוקשך עלי אדמות....

"למען הציל אותי" (לו, כב) מכאן שראוי לכתוב ולפרסם את העושה מצוה שהרי התורה פירסמה מצוות ראובן להציל את יוסף ולהשיבו אל אביו. (הרשב"א)

"מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו" (לו, כז) הרבי מקוצק, השרף, כך היה דורש: מה בצע מפעולה, ואפילו ממצוה, שיש צורך לכסותה, ולהסתירה. מעשה שיש צורך להסתירו – סימן שאינו רצוי....

"מה בצע כי נהרוג את אחינו וגו' לכו ונמכרו לישמעאלים" (לו, כז-כז) ואיך הצליח יהודה לשכנע את אחיו? אלא כך טען יהודה: שהרי גזירה על המת שמשכת מן הלב ואי"כ, אם נהרוג את יוסף, במשך הזמן ישתכח מליבו של יעקב ושוב תחזור ותשרה שכינה על אבינו ואז יידע מי הרגו ליוסף ועיניו יתעצבו. אך אם לא נהרגנו יתעצב

יעקב כל הימים ולא תשרה עליו רוח הקודש דאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ולא יודע לו הדבר ולכן עדיף ש"לכו ונמכרו". (נחל קדומים להחיד"א)

"וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא" (לז, ט) ובמדרש איתא "אנה אני בא" – במעשה בלהה, ויש להבין את שייכות העניינים אהדי, ואפשר לומר: דהנה יש להבין מה שהעידה התורה על ראובן שבהצעתו להשליך את יוסף לבור התכוון "למען הציל אותו להשיבו אל אביו" ולכאורה מה הצלה היתה בזה הן לפי דברי חז"ל היו בבור נחשים ועקרבים: אלא שסבור היה ראובן שעי"י הנחשים והעקרבים לא יענש יוסף שכן זהו עונש הבא מידי שמים, ובידי שמים אין מענישים בפחות מגיל כ"י ועדיין יוסף לא היה בן עשרים, וזו היתה גם תקותו של ראובן ונחמתו על מעשה בלהה – שסבור היה שלא יענש בגיל שגם הוא היה אז פחות מעשרים.

אך כאשר שב ראובן אל הבור ולא מצא אותו בבור, סבור היה שהנחשים המיתוהו וה"הילד איננו" ואי"כ מענישים גם על פחות מבן כ"י, ואני אנה אני בא – במעשה בלהה, שגם אני אענש על כך אעי"פ שהייתי לפני גיל כ"י. (פנים יפות)

"הילד איננו ואני אנה אני בא" (לז, ט) וישב ראובן אל הבור, משמתקרים הימים בהם צריך האדם לרדת לבור (משמתקרב יום המיתה) והוא רואה כי "אין יוסף בבור" כי לא הוסיף מאומה בעבודת ה' כדי לקחת עמו אל הבור אזי נושא הוא את קולו ובוכה "הילד איננו" הילדות ושנות הנעורים חלפו עברו ואנא אני בא האיך אבוא לשם. (רבי דוד מובליטוב)

רעיונות לחנוכה

וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים

במסירת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים יש משום חידוש כי זה בניגוד לדרך הטבע אך איוה נס יש במסירת טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים: אך הרמב"ם ב"מורה נבוכים" כותב שבעלי החיים הטמאים טבעם רע ואכזרי והאוכל מבשרם – מתדבק בו מתכונותיהם הרעות. לעומת זאת מי שנוהר מאכילת דברים טמאים הוא צנוע ורך. לפי זה היה בדרך הטבע צריך להיות שהטהורים הרכים יימסרו בידי הטמאים בעלי התכונות האכזריות. והרי לא היה כך. שהרי האכזרים הטמאים נמסרו ביד הטהורים החלשים והרכים. בניגוד לדרך הטבע. וזהו איפא הנס הגדול. (ברוך שאמר)

והדליקו נרות בחצרות קדש

מיד בלילה הראשון כשהבחינו בנס שנעשה הדליקו נר אחד בשמן רגיל לא של זית, בשפוד של ברזל, והניחו בחצר בית המקדש כדי לפרסם ולהודיע את הנס ברבים. ובלילה השני כשראו שוב את הנס, הדליקו שני שפודים בחצר בית המקדש, וכן בכל ערב וערב עד הלילה השמיני. זהו שאנו אומרים

בתפילת "על הנסים" – "והדליקו נרות בחצרות קדש", והרי את המנורה הדליקו בפנים ההיכל ולא בחצר! אלא הכוונה לנרות אלו שהדליקו בחצר בית המקדש כדי לפרסם את הנס בפני קהל ועדה. (דרשות חתם סופר)

וקבעו שמונת ימי חנוכה להודות ולהלל לשמך הגדול

וכי בשביל שנעשה להם נס בהדלקה היו קובעים חנוכה והרי חייבים להודות ולהלל בשביל הצלה, ולא בשביל שנעשה נס לקיים מצוה, וראיה לכך שב"על הנסים" לא הוזכר כלל נס המנורה?

אלא יש לומר שיעקר מה שקבעו ימי חנוכה הוא על שם שנצחו את היוונים, אלא שלא היה נראה כלל שנצחו זה היה על ידי נס מהי אלא מכוחם וגבורתם, ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה שידעו שהכל נעשה בנס, גם המלחמה. (פירוש מהר"ל לאגדות השי"ס, שבת)

להדליק נר של חנוכה

מברכין להדליק בלמ"ד, לפי שמצוותה עד שתכלה רגל מן השוק, בערך כחצי שעה מן הלילה שהוא זמן הדלקה, ולא גומרה מיד. וכן לישב בסוכה, שכל שבעת ימי החג צריך לישב. וכן להניח תפילין, שמצוותה כל היום אבל על משמע שכבר עשה המצווה. (רוקח סימן שס"ו)

להדליק נר חנוכה

"להדליק נר חנוכה" – עולה בגימטריא כמנין "יומבעיר יום ומביא לילה" (518) שכן זמן הדלקת נר חנוכה היא משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק שאז הוא זמן בין יום ובין לילה.

לראותם בלבד

מצות נר חנוכה היא לראותם בלבד, רמז לכך כי לאחר שבראש השנה ויום כיפור משפיע ה' כל טוב לישראל, הרי בחנוכה נראה הדבר בעליל, ולפיכך מצוותה בראיה. (קדושת לוי)

סגסג

בפסוק כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת מרומזים כל הלכות חנוכה – כף ראשי תיבות פחות כ', היינו שמצותו למטה מעשרים אמה, - אחת ראשי תיבות א' ח' תמנה, היינו שיתחיל מאחד עד שמונה כב"ה. – עשרה ראשי תיבות עד שתכלה רגל השוק – זהב ראשי תיבות זמנו בין השמשות. – מלאה ראשי תיבות מצותה להדליק אצל הפתח. – קטרת ראשי תיבות קרוב טפח רוחב תדליק. (בשם הרה"ק מהרצ"ה מזידיטשוב וצלה"ה)

"ופרצו חומות מגדליך"

חז"ל מסרו לנו שכאשר פרצו היוונים למקדש פרצו בו שלש עשרה פרצות. מה הסמליות במספר 13? ידוע ש"אחד" בגימטריא שווה ל"13" וכן "אהבה".

עד כה היו ישראל מאוחדים יחד בעבודה בבית המקדש עבודה שהיא קשר של אהבה בין ישראל וקודשא בריך הוא, מעתה נפרץ הקשר הזה, עד שבאו 13 מבניו חשמונאי (כמבואר ברש"י לג, יא) ובנו את הפרצות מחדש וחדשו את האהבה בין ישראל להקב"ה, ע"י שאיחדו את כלל ישראל תחת הנהגתם. (פחד יצחק)

ר' צדוק הכהן מביא את דברי האר"י שמתתיהו הכהן תיקן את מידת ההוד. ההוד נפגמה כפי שאומר דניאל (פרק י') "הודי נהפך עלי למשחית" לאחר שהופיע בחזיונו שרו של יוון. וכידוע מידת ההוד היא מידתו של אהרן הכהן. וכן באו בין בניו-לבית חשמונאי וטהרו את המקדש ותיקנו בכך את מידת ההוד.
(רססי לילה)

"בימים ההם בזמן הזה"

בימים הללו ראוי ליתן לב לתקן כל הדברים הגורמים לשכינה שתסתלק מישראל שזה היה כונת היוונים.
והנה בעונותינו הרבים בעת הגלות אפס מקום להשראת השכינה כי חרב בית מקדשנו, והקב"ה ברחמיו השאיר לנו שארית וכתוב "ואהיה להם למקדש מעט" ודרשו חז"ל: "אלו בתי כנסיות" ומשם השכינה שורה. ואלו המדברים בבית הכנסת אין לך מורד במלכו של עולם, בהיכלו ולפניו גדול מזה ומטמא אור הקודש דוגמת היוונים שטמאו המזבח, כי זה מעמיד צלם בהיכל, כי בכל עבירה נעשית קליפה ורוח הטומאה, ובעוה"ר נתפרץ הדבר מאד.
(דרושי הצליח לחנוכה)

התפלה ולכן הנרות הצבעוניים אינם טובים לערב שבת, וכן לא כדאי גם ליום חול: שחלק מהם אינם דולקים מחצית השעה, ויקח נרות שבת רגילים לבנים ובהם ידליק את החנוכה.

בלילה הראשון מדליק את הנר הימני ובלילה השני מתחיל משמאל ומתקדם לימין.

אין להזיז את החנוכה לאחר ההדלקה. לכן ידליק במקום בו תהיה מונחת החנוכה כל זמן הבעירה. אין להדליק ולהעביר את החנוכה לחלון או לכל מקום אחר.

הנשים נהגות שלא לעשות שום מלאכה בחצי שעה של ההדלקה. אחר כך מותרת המלאכה. מלאכה פירושה: כיבוש, תפירה, תיקונים שונים וכיו"ב אולם מותר לבשל.

נהגו לאכול מאכלי חלב זכר ליהודית, ומאכלים מטוגנים זכר לנס פך השמן.

בתפילה ובברכת המזון מזכירים "על הניסים" ואם שכח לאמר לא יחזור, רק יכול לומר בתפילה לאחר "אלוקי נצור", יהי רצון... ניסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה... (בתפילת העמידה). ובברכת המזון בתוך "הרחמן" יוסיף: הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות וגו' כמובא בסידורים.

ההדלקה בערב שבת חייבת להעשות לפני כניסת השבת, אבל סמוכה לשבת מפלג המנחה ומעלה. ואין להדליק לפני כן. הדלקת נרות חנוכה נעשית לפני הדלקת נרות שבת. לכן יכין מבעוד יום גם את החנוכה וגם את נרות השבת.

כיוון שר חנוכה זו מצות הלילה, ומנחת ערב שבת הינה ביום, וכן בבית המקדש היו מקריבים קרבן מנחה ואח"כ הדלקת הנרות, לפיכך ראוי לארגן מניין למנחה אחר הצהריים בכדי שיוכלו להדליק לאחר מנחה. ומי שלא הספיק או לא היה יכול, ידליק ואחר כך ילך להתפלל מנחה ולא יתפלל ביחיד.

במוצאי שבת ידרזו להדליק לאחר צאת השבת ולא יתעכב. והמנהג בנרות בית הכנסת שקודם מדליקים נרות חנוכה ורק לאחר מכן עושים הבדלה. בבית הגוה לערוך הבדלה ראשית ואחר כך הדלקת נרות חנוכה. ירבה בסעודת שבת וחנוכה יותר משבת רגילה והמנהג הוא להדליק נר לכבוד רבי מאיר בעל הנס ביום ר"ח.

כתב הרמב"ם מצוות נר חנוכה חייבה היא עד מאוד. מוסיף ה"בן איש חי": ויזהר בהלל של חנוכה, שהרי אפילו בפסח אין אומרים הלל שלם, ובחנוכה כן אומרים הלל שלם! לכן יאמרו בכוונה ובשמחה רבה.

ליל ויום האחרון של חנוכה נקרא "זאת חנוכה על שם קריאת התורה: "זאת חנוכה המזבח...". יום זה הינו מיוחד ומסוגל לשועות, בעיקר לפקידת עקרות וזמן לתיקון עוון שז"ל. כן זמן מוכשר הוא לפרנסה טובה ולכן ישתדל להקדיש זמן ללימוד תורה ותפלות, וביחוד השנה שחל בשבת.

והנה, עוד בטרם החלו ללמוד היקשה הילד מדוע פתח רבי יהודה הנשיא את הפרק במילה 'אף', הרי חז"ל אומרים (מדרש רבה אסתר, פרשה ט' פסקה ג') "ארבעה הם שפתחו באף ואבדו באף, ואלו הן, נחש ושר האופים ועדת קרח והמין", וכן. הנחש אמר "אף כי אמר אלוקים", שר האופים אמר "אף אני בחלומי", דתן ואבירם אמרו "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו", וגם המן הרשע אמר "אף לא הביאה אסתר אל המשתה כי אם אותי". וכולם הלכו מן העולם בחרון אף.

נהנה בעל ההפלאה מאוד מהשאלה של הילד, והשיב על תשובה מופלאה. שלושה עשר פרקים יש במסכת כתובות, כנגד שלוש עשרה מידותיו של הקב"ה, והפרק החמישי – 'אף על פי' – הוא כנגד מידת 'ארך אפיים', ולכן דווקא בפרק זה אפשר לתקן את מידת החרון-אף ולסלקה מעם ישראל, ולכן בחר רבי לפתוח את הפרק במילה 'אף'.

(עלינו לשבח עמי תסי')

הליכות והלכות

חנוכה

מצווה על כל בית להדליק נרות חנוכה. לפי מנהג הספרדים על בעל הבית להדליק ולפטור את כל משפחתו ואפילו אם אינם נוכחים בעת ההדלקה (כגון שנמצאים בעבודה, בישיבה וכדומה). לפי מנהג אשכנז על כל אחד ואחד מבני הבית הגברים להדליק בעצמו.

בחורים או בחורות רווקים הגרים לבדם חייבים גם כן בהדלקה. מקום ההדלקה: החיוב להדליק בביתו ליד הפתח הפונה לרחוב או בחלון הפונה לרחוב. ואם גר בקומה הגבוהה יותר מעשרים אמות מהכביש (בערך 9.5 מטרים או 30 פיס) אזי ידליק בפתח אחד החדרים מול המזוזה בפחות מעשרה טפחים (80-100 ס"מ) 32 אינטש ויש אומרים - שאם מצויים יהודים הגרים בבנין מולו ורואים את חלונו - ידליק בחלון.

היות שהחיוב על כל אחד להדליק בביתו, לא ידליק בחנות או במשרד. וכן במסיבות או בתנוות, ואם רוצים להדליק, יעשו זאת בלא ברכה.

חיוב נוסף נפרד הינו הדלקה בבית הכנסת, שנועדה לפרסם את הנס. בכל זאת יש לחזור ולהדליק בביתו פעם נוספת ואפילו בחור רווק אינו יוצא ידי חובה בבית הכנסת.

זמן ההדלקה: עם צאת הכוכבים. ולפי מנהגי מקצת אשכנז, מדליקים בזמן השקיעה ומלכתחילה יש להדליק בזמן ולא לאחר, לכן ישתדלו לחזור הביתה בזמן ההדלקת נרות, שזו המצווה המהודרת. אם איחר, יוכל להדליק כל עוד ישנם עוברים ושבים ברחוב. ואם איחר הרבה ידליק עם בני ביתו וצריך שיהיו לפחות שניים או שלושה ערים (שאינם ישנים) לראות את ההדלקה.

סוף זמן הדלקה בלילה הוא עד עמוד השחר. יש הנוהגים להתפלל ערבית לפני ההדלקה. מי שמדליק לאחר ערבית יזהר להכין את הנרות מבעוד יום בכדי שבבואו יהיו הנרות מוכנים להדלקה.

מצווה מן המובחר להדליק בשמן זית, אולם כל הנרות כשרים להדלקה ובלבד שידלקו לפחות חצי שעה ביום חול. ובערב שבת צריכים שידלקו עד שיחזור לביתו לאחר

משל ונמשל

בספר קומץ המנחה מהגאון ר' לייב חריף זצ"ל מפלאצק מתרחץ קושיית הב"י עפ"י משל – לסוחר עשיר שנסע ללייפציג על היריד, והולך עמו שמונה כיסים עם מטבעות זהב – בדרך התנפלו עליו גזלנים ולקחו ממונו – "עפ"י נס נשאר אצלו כיס א' עם מטבעות זהב שלא ראוהו הגזלנים – הסוחר השכיר עם ממונו זה שבידו אנשי חיל לרדוף אחרי הגזלנים ולהציל ממונו מידיהם – נדר נדר שאם יעזרוהו השי"ת להציל ממונו יפריש מהם מעשר לצדקה – תפלתו נתקבלה והצליח להציל את כל ממונו – כאשר באו גבאי צדקה לגבות ממנו דמי המעשר אשר נדר בעת צרתו – היתה שקלא וטריא בינו ובין גבאי צדקה - הסוחר רצה להפריש דמי המעשר אך ורק משבעה הכיסים אשר הציל מיד הגזלנים – לא כן מכיס השמיני אשר לא שלטו בו ידי הגזלנים מעולם – אמנם הגבאי צדקה הוכיחו לו טעותו – שמחוייב להפריש מעשר גם מכיס השמיני – שניצול ג"כ בדרך נס – ועל ידו נסתב הישועה להציל כל ממונו – ואלמלי נשאתה בידו כיס זה, לא הי' לו ממונו להשכיר אנשי חיל ולהציל ממונו – כן הענין עם פך השמן שנעלמה בדרך נס מעיני היונים ולא טמאוהו – ועל ידו היתה מקום לתלות הימם ונתרבה השמן והדליקו ממנו שמונה ימים – וע"כ תיקון חז"ל להדליק גם ביום ראשון (אע"פ שהיה השמן מספיק ליום א') – לזכר הנס של מציאת הפך שהיתה סיבה גורמת לנס של שבעה ימים.

(אוצר פנינים)

מעשי חכמים

מדוע פותח פרק 'אף על פי במילה 'אף'?
כאשר היה החתם סופר ילד קטן, הודיע רבו הגאון בעל ההפלאה שביזמן' הבא יתחילו ללמוד פרק 'אף על פי', הפרק החמישי של מסכת כתובות.

 העלון לעילוי נשמות

יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
ואשתו

רחל בת שרה ע"ה
ת.נ.צ.ב.ה

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקה טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525-55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

מעשי חכמים

האם לותר על חנוכיית הכסף ולהדליק את נרות החנוכה בחנוכייה שקיבל הילד מהחיידר כפרס-הצטיינות

יגש אליו יהודי ושאלתו בפיו, סיפר הגר"י זילברשטיין. יש לי חנוכייה עתיקה עשויה מכסף טהור שירשתי מאבות אבותיי, ושוויה מגיעה להון רב. על החנוכייה מצויירים עיטורים יפהיים, המעלים אף הם את מחירה בשוק, ובכל כולה אומרת הוד והדר. במשך כל השנים הדלקתי את הנרות בחנוכייה זו.

לפני החנוכה, ממשך האיש לספר, הגיע ילדי מן החיידר ובידו חנוכייה שקיבל מהנהלת המוסד בגין התמדתו בלימוד התורה והצטיינותו בהישגים. חנוכייה זו אינה עשויה כמובן מכסף טהור.

השאלה שלי היא, האם כדאי להמשיך ולהדליק השנה את הנרות בחנוכיית הכסף העתיקה שלי, או שמא כדי לעודד את הילד עדיף להשתמש בחנוכייה שהביא מן החיידר, שגם לה יש צורה נראה, הגם שאינה עשויה מכסף טהור!

השבת לי שמצד אחד כדאי להדליק בחנוכיית הכסף, כי אחרי הכל יש בה הידור רב, במיוחד לפי שיטת השלי"ה, המבוא בכף החיים, האומר שתשע הדרגות בסוגי החנוכייות, זהב, כסף, נחושת, וכו', הן תשע דרגות בהידור.

אבל לענייך כדאי לך להדליק בחנוכייה של הילד, שהרי אין לנו פרסומא-ניסא גדול מזה, שבדור כמו שלנו, דור נהנתני ואנוכיי, יש ילדים שלא איכפת להם מכל הנאות העולם-הזה והם משקיעים ראשם ורובם בלימוד התורה.

העידוד שמעניקים לילד כזה - הוא פרסום הנס האמיתי. מה-גם שכיוון שהיוונים

הילולא דצדיקא

* פתח הצואר יהיה סגור כראוי
 * השרוולים יכסו את המרפק בכל תנועות היד.
 ג. נפרצה לאחרונה פירצה חמורה בנוגע לאורך החצאית. יש להקפיד על אורך נכון כמפורט:
 * החצאית - תחילתה במותן ואורכה אמצע הרגל. כאמור, עליה להיות רחבה דייה.
 ד. על החובשות פאה נכרית להקפיד מאד שלא תהיה ארוכה, ולא בדגמים שנאסרו מקדמת דנא.
 ה. יש להחזיר בחינוך הנשים והבנות גאווה בלבושן הצנוע ובהנהגותיהן המעודנות, בחינת - "ויגבה לבו בדרכי ד'", וראוי לשבח את המוסיפות גדרים וסייגים בענין זה. מוסדות החינוך ישלבו לימוד הלכות אלו במערכת הלימודים.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שעל ידי התחזקות בגדרי הצניעות נזכה להשראת השכינה בישראל, ונזכה לשמוע קול שופרו של משיח בבי"א.

החלטות הכנס היו לגדד עיני מרנן ורבנן גדולי ישראל שליטי"א:

מרן הגר"י אלשיב שליטי"א

הגאון הגדול ר"י שינר שליטי"א

הגאון הגדול ר"א שטיינמן שליטי"א

הגאון הגדול ר"ש אויערבך שליטי"א

הגאון הגדול ר"מ לפקוביץ שליטי"א

הגאון הגדול ר"צ פינקל שליטי"א

החתומים למען חיזוק הדת, הרבנים הגאונים:

הרב עזריאל אויערבך שליטי"א

הרב ישראל גנס שליטי"א

הרב צבי ובר שליטי"א

ביקשו להשכיחם תורתך, הרי שבכך שאנחנו מעודדים את הילדים, הננו נותנים בידיהם את הכלים והכוחות להזכירם תורתך.

אבל כל זה, הזהרתיו, אם בכך לא תעלה את קנאתם של הילדים והאחים האחרים, והקראתי בפניו, את הנאמר באבות דר' נתן האומר בשם רבן שמעון בן גמליאל 'כל המשים שלום בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב כאילו משים שלום בישראל, על כל אחד ואחד, וכל המטיל קנאה ותחרות בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו מטיל קנאה ותחרות בישראל, לפי שכל אחד ואחד מל בתוך ביתו, שנאמר להיות כל איש שורר בביתו, עכ"ל האבות דר' נתן. וצריכים להיזהר בכך מאוד. (עלינו לשבח עמי תסי)

החלטות כנס החיזוק

וההתעוררות

שחתקיים במעמד מרנן ורבנן גדולי ישראל שליטי"א במוצאי"ק פרשת "חיי שרה" תשס"ז

א. חובה גדולה מוטלת על כל אחד ואחד להיות עומד על המשמר שמלבושי אשתו ובנותיו יהיו ע"פ גדר הצניעות, הן בכיסוי הגוף והן בצורת הלבוש, בכל עת ובכל מקום.

ב. אחד מן המכשולים הגדולים בדורנו הוא בגדים שאינם רחבים דיים, דיש בזה משום אביזריהו דגילוי עריות.

על כן חובה להקפיד כדלהלן:

* החולצות, החצאיות, הסוודרים וכדו' יהיו רחבים דיים

* אריגים כמו לייקרה, טריקו, סטרצ' ודומיהם אסורים בלבישה.

* הבגדים לא יהיו שקופים.

* על החולצות להיות באורך מספיק (לפחות 10 ס"מ יותר מקו המותן), כך שיהיו כיסוי בכל תנועה.

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
כח כסלו ה' חנוכה רבי חוקיהו ד' בילוא מח"ס פירוש חדש רבי עזרא חמויי ראב"ד ארם צובא שקיעה 4:30	כז כסלו ג' חנוכה רבי חיים מצ'רנוביל מח"ס באר מים חיים	כו כסלו ב' חנוכה רבי אברהם בן דוד הראב"ד	כה כסלו א' חנוכה רבי יעקב עמלונג מח"ס ערך לצי רבי אברהם הררי רפול זקן רבני אר"ץ	כד כסלו רבי חיים חוקיהו מדיני מח"ס שלי רובד שמעון בן יעקב אבינו	כג כסלו רבי שבת יודלביץ המגיד הירושלמי	כב כסלו רבי שלום מדני שבדרון המגיד הירושלמי שקיעה 4:28

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה